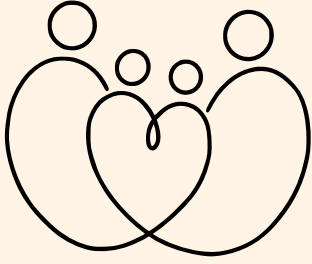

Adnan Menderes Ticaret
MTAL

OKUL BAŞARISINI ARTIRMADA AİLENİN ROLÜ

Nurbanu UÇARALP
Psikolojik Danışman

BAŞARI VE BAŞARISIZLIK

Başarı denilince akla ilk gelen şey öğrencinin derslerinde gösterdiği performans yani akademik başarı olmaktadır. Ancak daha güncel bir anlayışla bakılacak olursa başarı kavramının akademik başarı ile sınıflandırılmayacağı, bilgi ve beceri gibi bilişsel davranışlar kadar ilgiler, kişilik özellikleri ve tutumlar gibi bilişsel olmayan davranışları da içerdiği görülmektedir. Bu durum bizlere şunu göstermektedir; çocuğumuzun okul içindeki akademik performansı kadar ilgileri doğrultusunda gösterdiği çaba, sosyal yönde çevreyle kurduğu sağlıklı iletişim ve ilişkiler de önemlidir.

Başarısızlık ise öğrencinin gelişim düzeyinin ve kendi sınırlarının altında başarılı olması ve bu durumu telafi edememesidir. Başarısızlık tanımı yapılırken yapılan en büyük hatalardan biri çocuğun kendi yapabilirliğini ve kapasitesini fark etmeden çevre ile kıyaslayarak sonuca varmaktır. Her öğrencinin öğrenme hızı, kapasitesi ve ilerleme durumu birbirinden farklıdır. Başarısızlığın nedenleri araştırılırken birçok etmenin dahil olduğu, birden fazla paydanın etkili olmasıyla istenmeyen sonucun ortaya çıktığı unutulmamalıdır. Elbette bütün etmenlere müdahale etmek ve ortadan kaldırmak mümkün olmayabilir ancak tespiti yapılarak farkındalık çalışmalarıyla alternatif yollar tercih edilebilir.

OKUL BAŞARISINDA AİLENİN ROLÜ NASIL OLMALIDIR?

Ailenin, gencin sosyal uyum ve kişilik gelişiminde olduğu kadar, okul başarısı üzerinde de çok büyük rolü olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Öğrencinin hızlı gelişiminin olduğu ve kişilik özelliklerini yerleştirdiği ilk çocukluk evresi başta olmak üzere ilerleyen evrelerde de aile ortamı eğitsel açıdan çok önemlidir. Ailenin eğitsel ortamı, öğrencinin okulda öğrendiklerini pekiştirebilir ya da köreltebilir. Elbette her anne ve baba çocuğunun başarılı olmasını ister. Bu doğrultuda yapacağımız düzenlemeler, sergileyeceğimiz tutum ve davranışlar sonucunda çocuğumuzun başarılı olmasını bekleyebiliriz.

Okul Başarısını Artırmada Dikkat Edilmesi Gereken Temel Noktalar

- Temel ihtiyaçların karşılanması,
  - Tutarlı ebeveyn tutumları,
- “Annem hayır dediyse babam da hayır diyecektir. Babam onaylıyorsa annem de onaylayacaktır.”
- Aile içi iletişim ve ilişkinin kalitesi,
  - Doğru çalışma ortamının sunulması,
  - Evde eğitimin desteklenmesi,
  - Sorumluluk ve özgüven gelişiminin desteklenmesi,
  - Yerinde ve dozunda övgü ve eleştirinin yapılması,
  - Gence yönelik gerçekçi beklentiler,
- Gence aynı zamanda iyi bir rol model olunmalı, kendi yapamadığımız ya da ulaşamadığımız hedefler gence beklenmemelidir.-

Öğrencinin başarılı olması için çok değil **verimli** çalışması gerektiği bilinmelidir. Çok ders çalıştığı halde başarısız, az ders çalıştığı halde başarılı olan öğrencilerin olduğunu düşünürsek bu noktada önemli olanın öğrencinin yetenek ve kapasitesini en verimli şekilde kullanmasını sağlamaktır. Bu tıpkı var olan hazine kaynaklarını doğru kullanmaya benzer.

Tam da burada ailelere düşen en önemli unsur **koşulsuz sevginin** verilmesidir. Başarıyı olumsuz yönde etkileyen etkenlerden birisi çocuğun aile sevgisini koşullu olarak almasıdır. Bu aile ile gencin ilişkisini zayıflattığı gibi gencin üzerindeki duygusal baskıyı artırır. Ayrıca gençte “başarılı olursam sevilir ve değer görürüm” imajının oluşması ; sevgi edinmek için farklı yollar denemesine, yalan söyleme, başarısızlığı gizleme gibi yollara başvurmasına neden olabilir. Bu da aile içindeki iletişimin ve güvenin temelinden sarsılmasına yol açabilir.

Gençlerin başarıları başkalarının başarılarıyla değil **kendi gelişimleriyle** kıyaslanmalıdır. Gelişimini takip ederken bir başkasının başarısının referans alınması gencin yüreklenmesine veya hırslanmasına değil aksine motivasyonunun düşmesine sebep olur.

Gelişimi doğrultusunda ilerleyen gencin en büyük ihtiyaçlarından biri ise doğru oluşturulmuş bir rota ve hedeftir. **Hedef belirleme** çok yönlü değerlendirme yapabilmeyi, geçmişe, bugüne ve geleceğe aynı anda bakabilmeyi gerektirir. Şartları, istek ve arzuları göz önünde bulundurarak kısa, orta ve uzun vadeli gerçekçi hedefler oluşturulabilir. Zaman zaman hedeflerin gerçekleşip gerçekleşmediği üzerine konuşmalar yapılmalıdır.

Gencin isteklerine ve hayallerine **saygı** duyulmalı, kişiliğine ve düşüncelerini hor gören, üstenci bir tavır içinde olmamaya dikkat edilmelidir. Ebeveyni olarak sizler onları tanıdığınızı düşünseniz de onlar kendilerini daha yeni tanımaya başlamakta ve kişiliklerini şekillendirmektedirler. Bu nedenle çocuğunuzun hedeflerine, hayallerine, okul ve sınav başarılarına yönelik eleştirilerde bulunurken gencin kişiliğine yönelik değil davranışına yönelik eleştirilerde bulunmalı ve yapıcı olmalısınız.

Gencin okul içinde sadece akademik yaşamının ve sınav başarısının değerlendirilmesi de doğru değildir. Ergenlik döneminde artan **sosyal bağ kurma isteği** göz ardı edilmemeli, genç bu açıdan da değerlendirilmelidir. Arkadaşlarıyla kalite zaman geçirmesi, spor veya sanat dallarıyla ilgilenmesi desteklenmelidir.

Gencin ev dışında en uzun vakit geçirdiği alanın okul olması nedeniyle okul ve aile işbirliği çok önemlidir. Yapılan birçok araştırma ailenin, çocuğun eğitim sürecine dahil olmasıyla başarı arasında doğru orantı olduğunu ortaya koymaktadır.

sevgili anneler ve babalar

Çocuğunuzun başarılı olması için maddi manevi fedakarlıklar yaptığınız, sizlerin konumundan çok daha iyi yerlere gelmesini istediğiniz doğrudur. Bu açıdan karşılık beklemek de en doğal hakkınızdır. Ancak çocuğunuz gayret ediyor ve sonuç sizin istediğiniz gibi olmuyorsa süreçteki emeğini takdir etmeyi, sonuç odaklı olmamayı öğrenmelisiniz. Doğru yaptıklarını ön plana çıkararak bunları daha da artırması için teşvik etmiş olursunuz.